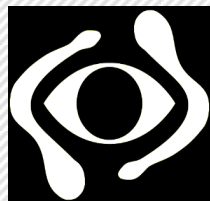

Els dijous del

Cineclub

Revisions

| 11 de maig 2023

| Sessió única: 20.00 h

La maman et la putain

Jean Eustache, 1973

La mamá i la puta

Sinopsi

Alexandre és un jove burgès cínic i egoista que viu a París. Es troba en una fase nihilista de la seva existència: No estudia, no treballa, no s'interessa pels llibres o la música. L'únic que li interessa són les dones i, a més viu a costa seu. Poc a poc, va formant amb la Marie i la Veronique un "menage a trois"...

Fitxa tècnica

Direcció:Jean Eustache
Guió:Jean Eustache
Fotografia:Pierre Lhomme, Jacques Renard, Michel Genet
Música:.....Wolfgang Amadeus Mozart
País:França
Duració:215 m

Fitxa artística

Jean-Pierre Léaud,
Françoise Lebrun,
Bernadette Lafont,
Pierre Cottrell,
Isabell Weinarten,
Jean Doucet,
Jean-Claude Biette,
Jean Eustache,
Jacques Renard

la maman et la putain

L'any passat es va presentar al Festival de Cannes una versió restaurada de *La mamá y la puta* (*La maman et la putain*, 1973), pel·lícula de culte de molt difícil accés, la qual, per fi, s'ha posat novament en circulació. Es tracta del primer llargmetratge de ficció i el més reputat de Jean Eustache, que fins llavors sobretot havia dirigit documentals de curta durada i havia treballat com a muntador de Jacques Rivette. El cineasta és, juntament amb Philippe Garrel i Maurice Pialat, un dels màxims exponents dels considerats directors post Nouvelle Vague, moviment amb què van coincidir en el temps

quan començaven a fer les seves primeres passes en el món del cinema.

Dit això, *La mamá y la puta* té elements que ens porten a veure-la com una obra continuista i alhora rupturista respecte la Nouvelle Vague. Segueix la tradició en situar un home faldiller i seductor com a figura principal. Aquest no és altre que Jean-Pierre Léaud, el rostre masculí per excel·lència de l'esmentat moviment cinematogràfic. Alexandre, el personatge a qui Léaud dona vida, té referents cinèfils i literaris i percep el món a través de la ficció, fet que remet, sense

anar més lluny, al Belmondo d'*Al final de la escapada* (*À bout de souffle*, Jean-Luc Godard, 1959). En la mateixa direcció, Eustache també fa un retrat generacional de tints sociològics atorgant centralitat a l'amor i els lligams passionals entre joves, predominant les escenes en interiors, una decisió que li permet dissecar a cor obert les relacions personals.

Per altra banda, Jean Eustache explora nous camins i es mostra rupturista respecte el seu passat cinematogràfic immediat. *La mamá y la puta* funciona com a estat d'ànim de la derrota. Ofereix, en un blanc i negre cru i granulats, una mirada descoratjada del maig del 68, la revolució que no va poder ser. S'endinsa en els vaivens d'un triangle amorós per a desmitificar l'alliberament sexual i mostrar-ne el revers fosc, trencant així amb la innocència dels anys seixanta i exposant descarnadament els dubtes que sorgeixen amb la batalla perduda. Aquest clima posterior al maig del 68 no només s'escola en l'obra sinó que és l'origen des del qual es forja. D'aquesta manera, el context socio-polític s'alça en una mena de fora de camp que reverbera en les imatges i es fa tangible.

La pel·lícula també troba en el llenguatge un altre element per allunyar-se de la Nouvelle Vague, concretament del naturalisme que, en línies generals, li era propi. Aquí tenim uns diàlegs molt intensos i de llarga durada, i una retòrica,

l'emprada per Alexandre, sovint recarregada i allunyada de la realitat. Tanmateix, fa ús de paraules barroeres (follar) que funcionen com a contrapunt. Val a dir que això va causar gran rebombori quan la cinta es va presentar al Festival de Cannes de 1973, fet, però, que no va evitar que obtingués el premi especial del jurat.

La mamá y la puta, com veiem, es constitueix com a suma de contradiccions. Especialment en la relació entre els tres inestables personatges principals (Alexandre, Marie i Veronika), capaços de passar del retret al somriure en un obrir i tancar d'ulls. Les més evidents, però, les trobem concretament en Alexandre, un ésser aburgesat, apàtic i ociós que no ens imaginem, precisament, alçant barricades davant de la policia. En aquest sentit, reprenent la naturalesa seductora d'Alexandre, és com si agaféssim un personatge de la Nouvelle Vague i el col·loquéssim, uns anys després, en un entorn que tot i semblar el mateix en el fons ha canviat molt, com si hagués despertat d'un amable somni i xoqués contra la dura realitat.

També observem certes contradiccions o, si més no, elements discordants, pel que fa als personatges femenins. Aquests estan basats en característiques reals de dones que formaven part de la vida d'Eustache. Resulta sorprenent la intrincada trama de reflexes que es produeix entre la vida real i la

representació en pantalla: el personatge de Marie (Bernadette Lafont) està inspirat en Catherine Garnier, parella del cineasta i també propietària del pis on transcorre bona part de l'acció; Veronika (Françoise Lebrun) està modelada segons qui era la seva amant; i Gilberte (Isabelle Weingarten) a partir de l'actriu Françoise Lebrun. De fet, l'empremta de la ficció en la vida real va més enllà: l'esmentada Catherine Garnier, a qui va dedicada la cinta, es va suïcidar en visionar una primera versió del film. La mort voluntària sempre va estar estretament lligada a Eustache. Amb 19 anys va intentar suïcidar-se i fou ingressat en un hospital psiquiàtric. Finalment, acabaria traient-se la vida poc abans de complir 43 anys.

Fa temps el guionista, cineasta i teòric cinematogràfic Santiago Fillol va dir que les millors pel·lícules són aquelles que aconsegueixen posar imatges a quelcom tan abstracte com és l'imaginari col·lectiu. Estic segur que coincidirà amb mi en afirmar que, amb permís de *Los amantes habituales* (*Les amants réguliers*, Philippe Garrel, 2005), cap altra obra ha estat capaç de copsar l'estat d'ànim d'aquella generació com la que tenim l'immens plaer de presentar avui, sens dubte, una de les més remarcables del cinema francès dels 70.

Pau J.R
Cineclub Sabadell.

cines
IMPERIAL

Ajuntament
de Sabadell

Cineclub Sabadell